לתרוצי סוגיא. לתקן פסיעותיו ולזקוף קומה מפני שרגליו ושוקיו רותתות ולא לסמיכת כל גופו: **אני שונה אשה חולצת בהן.** אלמא נעל קרינא ביה: **חמרא דאכפא.** חמור הנישא בכתפייס. הלינים עושין אותו וגרמא כמי שרוכב עליו ובמקומנו נקרא ארדפיס"א: **קישורי:** אשקל"ש שמהלכין בהם במקום טיט. וקשיא לי נהי דטהורין מטומאת מגע דפשוטי כלי עץ נינהו אבל מן המדרס למה טהורין: **פרמי.** טלמוס"א הנקשרת על הפרלוף להבעית הבנים קטנים: **מתני' נקשרים:** **כוגין.** אישקליט"ש של זהב לגוי: **גמ' אדא מרי.** כך שמו: **קשרי פואה.** גרנג"א קושרים בקשרים ותולין בצואר לרפואה. ולא ידעתי לאיזה חולי: **מוקמי.** מעמידין החולי שלא יגדל: **ה'.** קשרים: **מסו.** מתרפאין: **נגרי.** פסיעות: **נפל פואה בצירא.** נפל רפואת הפואה בצור דאין אדם נזהר בכל אלו: **מאי איריא בניס.** לרב יהודה פריך אי קישורין דמתני' לרפואת חולי נינהו מאי איריא בניס: **נעגועין.** ברמור"ט. מגעגע עליו ואינו יכול ליפרד ממנו ורפואה זו לא שייכא בנקבות שאין האב מחבבן כל כך מתחילתן שיהיו מגעגעין עליו: **תפילין.** שיד ימינו קושרתו לשמאלו זהו סימן לגירסא: **סכנתא.** שמגעגע יותר מדאי: **סחופי כסא.** כוס שיש בו הבל כגון שעירו ממנו מיס חמין וכופהו על הטיבור למי שחש במעיו ואוחז הכוס את הבשר ומושך אליו את המעייס ומושיבן במקומן: **לסוך.** בכפות ידיו ורגליו: **דרב הונא מבי רב.** שהיה בא מבי רב שהוא רבו וכן רב מבי ר' חייא ור' חייא מבי רבי: **מבסמי.** שכורין שהיו משקין את התלמידים. ואלו מפני שהשובין הן היו עושין להן דבר להפג את יינן: **לגוייתא דידייהו.** תוכי ידיהם דהיינו כף: **דליי.** שהולך ונעשה גלול כל שעה מחוש הבשר: **שיעא דדנא.** מגופת החבית: **דליל האי שיעא.** מחממת המיס: **ליחנק.** מי שנפרקה חוליא של מפרקת צוארו (ג) ונופלת בגרונו תולין אותו בראשו שיהא צוארו נפשט ודומה לחניקה: **לפופי.** לכורכו בבגדים וקושרו בחגורה רחבה ומתייבשין פרקי אבריו שהן רכין ונשמטין בחבלי הלידה וקורין אנמלטויי"ר בלע"ז: **מתני בניס.** שתי שמועות דתיירי בקטנים היה שונה בשם רבי (ד) אבא בר הונא משמיה דרב חמא בר גוריא: **בן.** חדא שמעתא דתיירי בקטן מתני בשמיה: **פרוייהו.** גענועין ולפופי: **לא מנייני.** כל לחישות. ומפני שכופלין אותן יש ג' פעמים ויש יותר קרי להו מנייני: **בשמא דאמא.** פלוני בן פלונית: **דמיפרשי.** כל לחשים שמפורש מניין כמה פעמים שיאמרו ויכפלו אותו: **דמפרשי.** כופלין אותו כפי מניינו. ודלא מיפרשי בהם סתם כפילתן ארבעין וחד זימנין: **אבן הקומה.** אבן שנושאות אותה נשים עוברות שלא יפילו וקורין לה קוטאנ"א בלע"ז: **במשקל.** שוס דבר ששקלוהו כנגדה: **ולא שהפילה.** ולא תאמר שלא התירו לנאת בה אלא לאשה שעלולה להפיל עוברה שהפילה כבר עובר אחר: **ולא שעיברה.** שידוע לה שהיא מעוברת: **והוא דאיכוון ושקל.** שנמלא החפץ מאליו למשקל האבן ולא שחיסרו ממנו או הוסיפו עליו לכוונו: **בא יומא.** שאחזתו בכל יום: **זווא חיוורא.** לרוף וחדש: **למלחתא.** למקום שריפת המיס שעושין נגרים על שפת היס להמשיך מיס לבריכות רחבות העשויות לכך וכשנתמלאו סותם החרילין והשמש שורף את המיס שמלוחין הן ונעשה מלח: **בחלולא דבי לוחרו.** תחת גרונו כנגד מפתחי חלוקו לשון רבינו הלוי: **גירא ברקא.** ליל"א של שער: **פרשא דרליס.** מקום ששני דרכיס מתפרשיס: **שומשמנא גמלא.** גמלה גדולה (ט): **דדרי מידי.** שטוען כלוס: **לישקליה.** לשומשמנא: **בגוכתא דנחתא.** כמין קנה של נחשת: **ולסתמייה באצבעא.** יסתוס פיה בעופרת: **גושפנקי.** חותמות. ולאו דוקא שיתין נקט ולאו דוקא חותמות של זהב אלא סתימות הרבה זו על זו שעוה על העופרת ושוב זפת ושוב טיט: **ולינברזוליה.** יענענו: **ולידריה.** ישאנו: **ולימא ליה.** לשומשמנא: **טעונך עלי.** מה שהיית נושא אשאנו: **וטעונא.** החולי שלי: **איניש אשכחיה ואיפסיק ביה.** חולי כזה שזה עושה וכי אמר ליה טעונך עלי זהו חולי של חברו: **כווא חדתא.** כלי חרס קטן חדש: **אוזפן.** הלוני: **וליהדריה ז' זימני אריש.** יקיפנו סביבות ראשו: לאשתא

קישורי. פי' הקונטרס אשקל"ש והקשה בקונטרס[א] וכ"י תירץ דכיון שאינם עשויים[ב] אלא לנכת דרך העברה בטיט [ג] אינו טמא מדרס ובערוך[ד] פירש דקישורי היינו אשקל"ש שעושין הלינני והן גבוהין מאד ואינן אלא לרקד עליהן ולא להילוך עבידי[ג] (ה):

[ה] לתרוצי סוגיא עבידא הכא לסמוך עילויה הוא דעבידא וסמיך עליה: (ו) טמאין מדרס ואין יוצאין בהן בשבת ואין נכנסין בהן לעזרה: תני תנא קמיה דר' יוחנן נכנסין בהן לעזרה א"ל אני שונה אשה חולצת בו ואת אמרת נכנסין תני אין נכנסין בהן לעזרה: לוקטמין טהורה: מאי לוקטמין אמר ר' אבהו אחמרא דאכפא [ב]רבא בר פפא אמר [ב]קשירי רבא בר רב הונא אמר [ג]פרמי: **מתני'** הבנים יוצאין בקשרים ובני מלכים בזוגין וכל אדם אלא שדברו חכמים בהווה: **גמ'** מאי קשרים אמר אדא מרי אמר רב נחמן בר ברוך אמר רב אשי בר אבין אמר רב יהודה קשורי פואה אמר אביי [ד]אמרה לי אם תלתא מוקמי חמשה מסו שבעה אפילו לכשפים מעלי אמר רב אחא בר יעקב והוא דלא חזי ליה שמשא וסיהרא ולא חזי מיטרא ולא שמיע ליה קול ברזלא וקל תרנגולתא וקל ניגרי אמר רב נחמן בר יצחק [ה]נפל פותא בבירא מאי איריא בנים אפי' בנות נמי מאי איריא קטנים אפי' גדולים נמי אלא מאי קשרים כי הא דאמר אבין בר הונא א"ר חמא בר גוריא בן שיש (ו) געגועין על אביו נוטל רצועה ממנעל של ימין וקושר לו בשמאלו אמר רב נחמן בר יצחק וסימניך תפילין וחילופא סכנתא אמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [ז]סחופי כסא אטיבורי בשבתא שפיר דמי ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [ח]מותר לסוך שמן ומלח בשבת כי הא דרב הונא מבי רב ורב מבי ר' חייא ור' חייא מבי רבי כי הוו מיבסמי מייתי משחא ומילחא ושייפי להו לגוייתא דידייהו וגוייתא דכרעייהו ואמרי כי היכי דציל הא מישחא ליציל חמריה דפלניא בר פלניתא ואי לא מייתי שיעא דדנא ושרי ליה במיא ואמר כי היכי דליציל האי שיעא ליציל חמריה דפלניא בר פלניתא ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [ט]מותר לחנק בשבת ואמר אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא [י]לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי רב פפא מתני בנים רב זביד מתני בן רב פפא מתני בנים ותרוייהו מתני להו באבין בר הונא רב זביד מתני בן קמייתא מתני באבין בר הונא והאי מתני לה ברבה בר בר חנה דאמר [יא]רבה בר בר חנה לפופי ינוקא בשבתא שפיר דמי אמר אביי אמרה לי אם כל מנייני דמשמא דאימא וכל קטרי בשמאלא ואמר אביי אמרה לי אם כל מנייני דמפרשי כדמפרשי ודלא מפרשי ארבעין וחד זימני ת"ר [יב]יוצאין באבן תקומה בשבת משום ר"מ אמרו [יג]אף במשקל אבן תקומה ולא שהפילה אלא שמא תפיל ולא שעיברה אלא שמא תתעבר ותפיל אמר רב יימר בר שלמיא משמיה דאביי והוא דאיכוון ואיתקל בעי אביי משקל דמשקל מאי תיקו ואמר אביי אמרה לי אם לאשתא בת יומא לישקול זוזא חיוורא וליזיל למלחתא וליתקול מתקליה מילחא ולצייריה בחללא דבי צואר בנירא ברקא ואי לא ליתוב אפרשת דרכים וכי חזי שומשמנא גמלא דדרי מידי לישקליה ולישדייה בגובתא דנחשא וליסתמיא באברא וליחתמי בשיתין גושפנקי ולברזוליה ולידריה ולימא ליה טעונך עלי וטעונאי עלך אמר ליה רב אחא בריה דרב הונא לרב אשי ודילמא איניש אשכחיה ואיפסק ביה אלא לימא ליה טעונאי וטעונך עלך ואי לא לישקול כוזא חדתא וליזיל לנהרא ולימא ליה נהרא נהרא אוזפן כוזא דמיא לאורחא דאיקלע לי וליהדר שב זימני על רישיה ולשדיין לאחוריה ולימא ליה נהרא נהרא שקול מיא דיהבת לי דאורחא דאיקלע לי ביומיה אתא וביומיה אזל אמר רב הונא לאשתא

עין משפט נר מצוה

פג א ב ג מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה טו סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שא סעיף כ:

פד ד מיי' פכ"א מהל' שבת הל' לא סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שכח סעיף מ וסעי' מג:

פה ה מיי' שם הל' כג טוש"ע שם סעי' מא:

פו ו ז מיי' פכ"א שם הלכה לא:

פז ח ט מיי' פי"ט שם הלכה יד סמג שם טוש"ע א"ח סימן שג סעיף כד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כסא וסמוכות שלו טמאין מדרס: (ב) שם כן שיש לו געגועין: (ג) רש"י ד"ה ליחנק וכו' לולאו. כ"כ ס"א או נפלה לו ערלת הגרון ונופל בגרונו וכו':

גליון הש"ם

תוס' ד"ה קישורי וכו' אינו טמא מדרס. עיין ממחות דף לא ע"א תוספות ד"ה שיהא:

מוסף רש"י

סחופי כסא. כפיית הכלי (יבמות m.). כלפי מטה אנדטי"ל בלע"ז (נ"ז ז). **לפופי ינוקא.** אומנלוט"ל, כמו שעושים לקטן שיתייבשו אבריו ולא יתעקם (לקמן קמז:).

מוסף תוספות

א. אמאי אינן טמאין מדרס. תוס' הרא"ש. ב. להיות נשען עליה. תוס' ממחות לא. ג. ואין טמאין מדרס כיון דאין עשויות להנאת מדרס, מידי דהוה אסולם וכו' והיינו טעמא משום דאינו עשוי להנאת מדרס אלא לירד בו ולעלות. תוס' ממחות לא.

רב נסים גאון

רב פפא מתני בנים תרוייהו. כלומר שהיה שונה הראשונה בן שיש לו געגועין על אביו וזו האחרת לפופי, משום אבין בר הונא אמר רב חמא בר גוריא. והיה רב זביד שוה עמו בשמועה ראשונה בן שיש לו געגועים על אביו, וחלוק עליו בשמועה שניה לפופי ינוקא, והיה רב זביד אומרה משם רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן. ולפי שהיתה השמועה הראשונה בן שיש לו געגועין אל אביו והשניה לפופי ינוקא, ואמר על שניהם מתני בנים. זה הוא פירושם והוזקקתי לכותבו הנה מפני שראיתיו קשה לתלמידים וביארתיו כדי שיתגלה לכל.

סליק פרק במה אשה

מסורת הש"ס

(ה) [תרגום של ומשיור ומתלוקת] ועי' בערוך ערך תרן], (ו) בד' פפל"מ לפרס וכ"ה בר"ש, (ז) [פרמקי פי' תחיכה של בגד שקושרין לזקנים על פיהם למען לירים מפני שפתותיהן מתרפטות ערוך ערך מקטמין וע"ע בערוך ערך פרמק], (ח) [קדושין לא: וש"נ], (ט) [בכרות ו.], (י) [פי' שמתבריין מיבריו כמו ויתבר תרגומו ולפוף ערוך], (יא) [לקמן קמז: ע"ש], (יב) [ל"ל תבין], (יג) בלשון תרגומא אומר לכל דבר גדול גמלא. הרמב"ם בפי' המשנה כלאים פ"ג מ"ב, י) [ערך מקטמין], (ב) [וע"ע תוספות ממחות לא. סוד"ה שיהא],

לעזי רש"י

ארדפיס"א [ארדיפיצי"א]. חיקור. תחפושת, מרכוך.

אשקצ"ש [אישקצי"ש]. קבריס.

טלמוסיא [טלימשי"א]. מַפֵּכָה.

אישקיליטי"ש. פעמון קטן.

גרנצ"א. פואה (עשב, שמשורשו מפיקים צבע אדום).

ברמור"ט [ברמור"ש]. חשק, געגועים.

אנמלטויי"ר [מיילולי"ר]. לעטוף.

קוטאנ"א [קונטיינ"א]. אבן שנושאות נשים הרות להגן מהפלה.

ליצ"א. ניר (כמין עין במתקן-אריגה, שבו השתי עובר).

רבינו חננאל

תני תנא קמיה דרבי יוחנן נכנסין בהן לעזרה, כלומר אינם סנדל, כי אסור אדם ליכנס בסנדל בעזרה כדתנן לא יכנס אדם להר הבית במקלו ובמנעלו כו'. א"ל אני שונה אשה חולצת בסנדל של עץ ואתה שונה נכנסין, תני אין נכנסין. **לוקטמין. חמרא דאכפי.** גידם מי שידיו קצרות עושין לו יד של עץ ונקרא חמרא דאכפי. **פרמי.** פי' פרמא, יש מי שאומרים חתיכה של בגד שקושרין לזקנים) [על פיהם למען דירם מפני] ששפתותיהם מתרפטות. **קשרים. קשרי פואה,** משום רפואה. **בן שיש לו געגועין על אביו.** יש מי שאומרים כי כשיגדל עצב הבן במיתת אביו, נוטל רצועה ממנעל אביו הימין וקושרה בשמאל הבן ואומרים שמשקיט לבו ואם יחליף, אומרים שהוא סכנה, וסימניך תפילין והן שעל היד השמאל. **סחופי כסא אטיבורא.** פי' אם בולט טיבורו של אדם בחוץ ממעיו, או אם ניקב, מניחין שם [כוס] קטן על טיבורו כדי שלא יבלוט ויתבקע, ומניחין אותו עד שיתרפא. **הא דשרו לבסימא** לסוך מלח ושמן לכרעייהו, פשוטה היא. פי' **לחנק.** פי' **לפופי ינוקא. אבן תקומה.** פי' אומרים כי יש אבן ידועה כשהיא תלויה על אשה הרה אינה מפלת, וגם המשקל שכנגד אותו האבן מועלת ומותר לצאת בהן בשבת. אבל משקל דמשקל עלתה בתיקו, וכל [תיקון] דאיסורא לחזומרא, ואין יוצאין בה בשבת.

(ד) עי' בגליון בשם הערוך וכ"ה בל"ז בשם רבינו.